

HA QUEDAT RESOLTA LA CRISI

Sense l'espectacularitat ni l'expectació d'altres ocasions, aquest matí ha tingut definitiva resolució el plebiscit que absorbia per complet l'atenció dels periodistes des de fa tres setmanes. Malgrat que aquests han seguit de prop les activitats del President Companys per copsar-ne les poguessin tenir relació amb les

questions polítiques que s'han anat debatent, no han registrat noves reunions ni conferències amb els representants dels organismes que formen el Consell de la Generalitat.

Les últimes reunions es celebraren el passat dimecres i ja es preveia la possibilitat immediata de solució per tota aquesta setmana. Per

«En les notes que es van donar a la Premsa quan va esclatar la primera crisi es feia avinent que aquesta venia assenyalada per una manca d'efectivitat, de cohesió i especialment d'incompliment de les disposicions governants. El dany que la provocava convenien tots en el fet que sorgia especialment de les dificultats successives de les disposicions governants i dels ajornaments damunt dels quals s'amuntegaven els nous problemes de cada dia.

El desenvolupament de la crisi, llarg en les seves vicissituds i a través del Govern provisional que vaig constituir i que avui dimiteix en les seves funcions, ha permès mantenir amplex i seguits contactes amb les organitzacions i partits antifeixistes i en ells s'ha arribat a una coincidència de programa i orientació general del qual ha estat establerta.

Jo hauria desitjat que assolit això s'hagués ràpidament també trobat una coincidència en la distribució de Departaments, però tots els esforços resultaren en va. Públiques han estat les referències que han fet de la crisi els distintes sectors governants i jo no vull afegir una paraula perquè és el millor servei que puc fer.

Les reunions de conjunt foren suspeses abans d'ahir i durant l'últim dia he celebrat algunes entrevistes separades després d'haver declarat els socialistes, en retirar-se de la reunió, que acatarien la decisió presidencial.

El meu ànim ha estat sotmès (i és la paraula, precisa) a la conveniència que en la constitució del Govern hi entrassin les forces antifeixistes majoritàries per a evitar en aquest moment una situació les conseqüències de la qual ríngui no pot desconèixer que podrien ésser greus. I puix que els motius de la crisi no afectaven la proporcionalitat, he mantingut la mateixa, que podrà permetre el concurs de tots en l'obra de govern, cosa impossible d'altra manera

En quant a la designació de les persones —proseguiu el President Companys— serà a base dels mateixos Departaments que estava estructurat el Govern que produí la crisi. Respecte a Esquerra Republicana i els Rabassaires, puc avançar que seran els mateixos titulars i este coperant les propostes de la CNT i la

UGT, però hi haurà la mateixa proporcionalitat que hi havia anteriorment.

—Delegareu?—preguntaren els reporters.

—Queda el Govern amb la mateixa fesomia i no hi ha motiu perquè deixi delegar en el senyor Terradellas, que compta amb la me-

Hitler i Mussolini han desposseït Franco del títol de generalíssim

Paris, 16. — Segons informacions arribades de Berlín, Franco abandonarà la direcció dels afers militars de l'exèrcit fascista per consagrar-se exclusivament a les qüestions interiors i diplomàtiques del seu Govern. La notícia ve de font certa i encara que no es donen a conèixer els motius d'aquest canvi sobtat, hom pot fer lògicament algunes deduccions del més viu interès.

Primer, Itàlia, després de la desfeita de les seves tropes al front de

Guadalajara, no està gens satisfeta de la manera com Franco comanda les seves operacions. El general Mola es mostra contrari a aquesta ofensiva. Itàlia se'n recorda.

Una dictadura no pot sobreviure desfeites. Forçosament Itàlia ha de tenir rancúnia a l'home que ha menat l'exèrcit italià a la desfeita.

Segon, «Ha pres Franco aquesta decisió per la seva pròpia iniciativa? Tots coneixen les dissensions internes que imperen al camp feixista: carlins, monàrquics de «Renovación Española», monàrquics de Romanones, monàrquics d'Acción Popular, de Gil Rodas, agraris, falangistes de Primo de Rivera i republicans radicals de Lerroux van tots pel seu cantó.

Hom diu a Berlín que Franco ja no és en aquesta moments generalíssim i que se li ha conferit el grau de mariscal. D'ara endavant durà solament dels afers polítics i diplomàtics. La direcció de l'exèrcit fascista anirà a càrrec d'un Estat Major format per oficials alemanys, italians i espanyols, aquesta seguretat representant per Mola.

Hom qualifica la situació de Franco com compromesa i posada en ridícul. Per més que es pretengui dissimular la seva posició actual, ningú no deixa de veure que Franco ha estat arrelat.

Intens foc de fusell i artilleria als sectors d'Ossa

COMUNICAT DEL MATI DEL CONSELLER DE DEFENSA A SA EXCEL·LENCIA EL PRESIDENT DE CATALUNYA

«Al sector del Pirineu i on una artilleria incursió nocturna, una patrulla ha causat dues baixes a l'enemic a les proximitats de Biescas. La nostra patrulla ha tornat sense novetats a la seva base.

Intens foc de fusell, morter i artilleria a les nostres posicions de l'est i nord-est d'Ossa. Així mateix s'han registrat trets i d'artilleria al subsector de Robres i Tardienta.

Per la serra d'Alcubierre s'han donat als nostres rangs un cap d'esquadra i un falangista amb armament.

Res més de nou a la resta del front.

"A TREBALLAR I A TRIOMFAR, QUE ES EL QUE AVUI IMPORTA!"

El nou Govern de Catalunya, integrat per tots els sectors antifeixistes, tindrà la mateixa proporcionalitat que l'anterior

"En Guerra i en altres funcions, em dispo a exercir una acció activíssima", ha dit el President Companys

aquest motiu i, degut a la continuïtat de la incògnita respecte a la denominació definitiva que poguessin prendre l'Honorable President, aquest matí, no hi hagué al Palau de la Generalitat l'expectació ni l'animació que hi hauria portat la suposició de les notícies que s'han produït.

Fins a primera hora de la tarda, no s'ha tingut coneixement que el senyor Companys estava redactant unes importants declaracions relacionades amb la constitució del nou Govern que ve a substituir el de caràcter transaccional que formà el President fa tres setmanes.

EL PRESIDENT DONA COMPTE ALS PERIODISTES DE LA FORMACIO DEL NOU CONSELL

A dos quarts de dues de la tarda, el President Companys ha cridat al seu despatx oficial els periodistes i els ha fet les següents manifestacions:

«La llarga distància en què estaven situats els sectors antifeixistes, com es pot veure per les notes respectivament publicades en les primeres demandes que establirem.

D'aquesta crisi n'hem de treure una experiència que cal aprofitar. Jo estimo molt les paraules o els articles o els discursos en què se m'ofereix la confiança i es desgranen frases de consideració i d'afecte. Però aquesta crisi ha passat damunt meu i m'ha alligonat i crec que a tots. I és bo que així sigui.

Ara demano marge de confiança per al nou Govern, que ve amb l'experiència dita, amb nou alè i impuls, i que porta com a premissa el compliment de les directrius que assenyalara. L'instint polític del nostre poble comprendrà la necessitat d'aplegar-se al seu redós i a oferir tota prèvia manifestació d'entusiasme i l'entusiasme corrent.

No vull deixar passar per alt com en el fons s'ha palesat el sentiment de responsabilitat del nostre poble, que ha mantingut la seva vida normal en la successió de dies del procés de la crisi.

Catalunya, en les seves característiques, és un país admirable. En ells i en la pròpia concepció racial hem de trobar el germen, l'energia fecunda que superarà les dificultats.

En cal dir que entre les iniciatives que per al millorament dels instruments de govern s'aniran establint d'una manera immediata hi ha la creació d'un Consell Superior de Guerra, sota la meua presidència efectiva; un conseller de la C.N.T. (Defensa), de la U.G.T., Esquerra i Rabassaires.

Indústries de Guerra, també afecta a la Presidència, hi tindran representació diferents Departaments.»

va confiança i realitza una gran tasca. No voldria que es pogués interpretar com un afany de defugir responsabilitats. Les accepto totes, fins les que queden silenciades en mi, com ha correspost en el transcurs de la crisi. No és que no compregui també que les necessitats del moment obliguen a activitats incansables.

Així us dic que el mateix en Guerra, nou instrument creat, com en altres funcions, em dispo a exercir una acció activíssima. Ara passaré un parell de dies reposant, per tal de refer-me, i després em llançaré a una plena activitat.

—Quedarà constituït avui el nou Govern?

—Aquesta tarda prendran possessió de lurs departaments els consellers designats, i demà a la una se celebrerà una reunió a l'efecte de prendre possessió conjunta i assenyalant noves convocatòries.

Després d'aquestes paraules, el senyor Companys s'ha acomiadat dels reporters.

IMPRESSIO DE DARRERA HORA

REFUGIS!

A darrera hora les impressions que hem pogut recollir al Palau de la Generalitat són que avui mateix quedarà constituït el nou Govern de la Generalitat.

Sombria que la CNT ha designat ja els seus representants al Consell de la Generalitat. Els elements dirigents de la UGT estan reunits a l'hora de tancar aquesta edició per tal de designar també els seus representants al Govern de Catalunya.

Salvant alguna possible modificació de nom, podem avançar que el nou Govern de la Generalitat estarà constituït de la manera següent:

FINANCES: Josep Terradellas (E. R. C.).
SEGURETAT INTERIOR: Artur Miquel Alguadé (E. R. C.).
CULTURA: Antoni Maria Sbert (E. R. C.).
ECONOMIA: Andreu Capdevila (C. N. T.).

SANITAT I ASSISTENCIA SOCIAL: Aureli Fernández (C. N. T.).
SERVEIS PUBLICS: Joan J. Domènech (C. N. T.).
DEFENSA: Francesc Iglesias, (C. N. T.).

PROVEÏMENTS: Antoni Sesé (U. G. T.).
TREBALL I OBRES PÚBLIQUES: Miquel Valdes (U. G. T.).
JUSTICIA: Joan Comorera (U. G. T.).

AGRICULTURA: Josep Calvet (U. R.).

El conseller Josep Terradellas serà Conseller Primer i assumirà per tant, les funcions executives de Presidència.

«L'OPTIMISME FALS, LA TRANQUIL·LITAT FALSA, LA INCOMPREENSIÓ DEL PERILL I LA NEGLIGÈNCIA QUANT ALS MÈTODES DE PROTEGIR-SE, SÓN PROPIETAT D'UN ESPERIT NO MENYS CRIMINAL QUE EL DELS ATACANTS.»

Barcelona ha de tenir, en l'aspecte més greu possible, més de vint refugis antiaeris. S'ha d'obrar ràpidament. Ni un minut no s'ha de perdre a posar la capital catalana en condicions de suportar qualsevol ataca del feixisme rapaç.

El Comitè Pro Exèrcit Popular Regular, Secretaria Defensa Passiva, prepara les construccions que garantirán la seguretat de la ciutat.

Voluntaris i obligats

El sots-comitè de no intervenció, en la mateixa sessió en la qual va ratificar l'acord que el dia 19 entrí en vigor el control, acordà també constituir una nova sots-comissió consultiva tècnica encarregada d'elaborar un pla de retirada de tots els estrangers combatents o tècnics que es trobin a Espanya al servei de la guerra civil.

No cal pas, per endavant, fer-se gaires il·lusions respecte a l'eficàcia dels treballs d'aquesta nova sots-comissió. El Comitè de no intervenció de Londres, després d'haver estat un excel·lent centre d'hivernig diplomàtic, ara es convertirà en un prestatge d'estiu. De cara a la calor, ja estem veient com hom acorda traslladar l'organisme a qualsevol platja de moda...

I, no obstant, la retirada dels estrangers que combaten a Espanya seria una de les poques mesures capaces d'actuar, enèrgicament, damunt del curs dels esdeveniments que ensangonen el nostre país. Franco fa la guerra amb soldats estrangers. Els alemanys d'El Plantío, els italians de l'Aicària, els alemanys i els italians de Pozoblanco, els italians d'Euscadi... Tot un exèrcit «nacional»!

En un magnífic discurs pronunciat el dia 14, Araquistain l'ambaixador d'Espanya a París, digué: «Cal treure d'Espanya, com més aviat millor, els estrangers, que no podran decidir la guerra, però que podran allargar-la excessivament.»

Araquistain deia que la República té homes i elements de sobres per a acabar la guerra ràpidament. Aquesta és la veritat. Si la guerra no està enllestida, és culpa que la República, el 19 de juliol, va trobar-se amb tota l'organització militar desballestada, si no a mans dels oficials sublevats. Però les reserves morals i materials estaven intactes. El temps necessari per a cohesionar-les, per a ordenar-les, i el poble compta amb un exèrcit eficient que ha fet ja les seves proves.

Per això, com deia el nostre representant a París, «que es treguin els invasors estrangers i la guerra caurà verticalment». Caurà verticalment, sota el pes de la força i de la raó republicanes.

Però, repetim, seria pueril confiar massa en els treballs de la sots-comissió que acaba de crear el sots-comitè del Comitè. Fa temps que hem deixat de creure en els acords internacionals. Una signatura avui dia no té cap valor. Darrera de la respectiva signatura, els Govers no hi comprometen, no hi exposen, absolutament res. «Signatures sense provisió», com les definia recentment un gran escriptor francès, en parlar de l'excés de pactes, d'acords, de tractats i de tractadets existents.

Mentre les nacions no s'atenguin totes a una mateixa moral i no s'inspirin en uns mateixos principis, no val la pena de continuar signant. Perquè signar un pacte rigid i deixar-lo després a la lliure interpretació dels pactants, és profundament desmoralitzador.

Totes les nacions representades al Comitè de Londres estan d'acord en el fet que cal retirar els estrangers que lluiten a la Península. Perquè hi està d'acord, França actú i condemna a un temps de presó als americans i quatre italians que volien adreçar-se a Espanya a lluitar al costat nostre. Mentrestant, Itàlia, que afirma que també està d'acord amb la retirada dels voluntaris, envia divisions senceres a ajudar Franco.

Es a dir, que al final dels treballs de la flamant sots-comissió del sots-comitè del Comitè londinenc, ens podríem trobar amb la sorpresa que hom només retirés els voluntaris de la República i deixés els «obligats» del feixisme.

Els laboristes tornaran a plantejar la qüestió del bloqueig del port de Bilbao

Londres, 16. — El partit laborista decidí ahir encarregar al seu cap, Atlee, de plantejar novament aquest matí a la Cambra dels Comuns la qüestió del bloqueig virtual de Bilbao.

Aquesta decisió ha estat presa en conseqüència de la publicació d'un nou comunicat del Govern base al Govern britànic, lliurat pel consol d'Anglaterra a la capital basca, declarant que Bilbao té lliure entrada.

LA POSTA EN PRÀCTICA DEL CONTROL

A París consideren de gran interès aquesta fase de la no intervenció

Mussolini pretén guanyar temps una vegada més?

Gil Robles i Madariaga no representen ningú...

El President del Comitè, Lord Plymouth, gran amic del nazi Ribbentrop, se'n va de vacances...

París, 16. — Als cercles polítics s'ha rebut amb gran alegria la notícia que finalment el proper dilluns seria posat en pràctica el control de la no intervenció. Es considera que aquesta fase de la no intervenció és la més interessant, si hom té en compte que precedeix futures negociacions de gran abast.

L'acceptació per Itàlia de discutir la retirada dels voluntaris d'Espanya és una altra indicació que es recull amb alegria. Els comentaris són, però, diversos. Per a alguns l'acceptació de Mussolini no és —com podria creure—, un signe que efectivament vol retirar-se dels assumptes d'Espanya, sinó més aviat una manera de guanyar temps. El Comitè de no intervenció, després de les últimes deliberacions, descansarà una temporada, i el seu president, Lord Plymouth, ha anunciat ja, que surt de vacances.

Els diaris comenten els rumors que han circulat sobre la mediació després de les declaracions de Winston Churchill, i la informació del "Daily Herald". Quasi tots es mostren pessimistes pel que fa a aquesta última fase. «Le Jour» publica l'opinió d'algunes personalitats feixistes espanyoles, les quals declaren que la mediació és irrealitzable. Duen un mandat i Gil Robles no representen ningú, i que tot allò que es veu dient sobre aquest afer, és pura fantasia.

Els observadors polítics segueixen molt de prop la situació, perquè consideren que la no intervenció, amb tots els problemes que d'ella deriven, es troba en una etapa de gran importància per a l'aconsegüiment de futures negociacions.

Itàlia vol reconciliar-se amb Anglaterra

El fet pot tenir una influència decisiva en els afers d'Espanya

Roma, 16. — El desig de reconciliació amb Anglaterra manifestat per Itàlia es tradueix sota múltiples formes: apavagament en la premsa, honors als ex-combatents britànics, trofeus, trofeus esportius entre Itàlia i Anglaterra. Els acords del Comitè de no intervenció sobre l'entesa en vigor del control i la retirada dels voluntaris d'Espanya es presenta com a resultat d'aquesta millora de relacions. Aquesta pau o, més aviat, aquesta reconciliació, és el que els diaris estrangers no han trobat cap res en l'opinió feixista que creu en caràcter victorià de Franco.

De totes maneres els observadors estan segurs que el retorn a una acció més confiada en les relacions anglo-italianes tindrà una influència decisiva en els afers d'Espanya.

Palau de la Música Catalana

Demà, dissabte, a les deu del vespre:
GRAN MITING-CINEMA

com a comiat als companys que van a la U. R. S. S. per assistir a les festes del Primer de Maig.

Parlament en nom de la Delegació Internacional dels Amics de la Unió Soviètica. Confederació Nacional del Treball. Unió General de Treballadors. Representació dels fronts de combat. Antoni M. Sbert, president dels A. U. S. de Catalunya. Aquest acte finalitzarà amb la projecció del film

"L'EXERCIT POPULAR NEIX"

Han promès la seva assistència S. E. el PRESIDENT DE CATALUNYA, i el CONSOL DE LA U. R. S. S.

Entrada lliure.

EL BARATO

EMPRESA OBRERA

DEMA, ULTIM DIA

de Rebaixes excepcionals en gèneres de novetat

SEDERIA DE MODA	estampada, per a vestits, el metre a ptes.	2'90
RICS CRESPOS	tot rayon, dibuixos lacats, el metre a ptes.	2'90
PELL RAYON MAT	colores llisos, per a roba interior, el metre a ptes.	1'85
MAROC AINE	rayon superior, tots colors, el metre a ptes.	2'50
LLANERIA FINA	gran colorit, per a vestits, el metre a ptes.	2'90
ESTAMPATS	en gran profusió, per a bates i vestits, el m. a ptes.	1'75
OTOMA I POPELIN	per a quimonos i pijames, el metre a ptes.	1'65

CONFECCIONS DE TEMPORADA

a preus extremadament barats

HAN ARRIBAT 125 PRESONERS FEIXISTES DE SANTA QUITERIA

La passada matinal, a la una, han arribat en ferrocarril, per l'estació del Nord, cent vint-i-cinc feixistes capturats durant la presa de l'Ermida de Santa Quiteria per les forces lleials.

Aquests presoners han estat posats a disposició de la Conselleria de Defensa.

Els enterraments d'avui

FRANCESC DE P. XERCAVINS

Aquest matí, a dos quarts d'onze, ha tingut lloc l'enterrament del doctor Francesc de P. Xercavins, celebrat especialment en malalties nervioses. Al seu costat, que s'ha format davant la casa mortuòria, Claris, 99, ha assistit un gran nombre de destacades personalitats mèdiques, així com nombroses representacions de centres oficials i docents.

El dol, que estava presidit pels familiars de l'il·lustre finat, s'ha acomiadat al carrer de Claris, cantonada al d'Aragó.

MANUEL MAUCCI

També aquest matí i a la mateixa hora gairebé, ha tingut lloc l'enterrament de l'editor Manuel Maucci de Batetxini, conegutíssim a Barcelona per l'antiguitat de la seva popular Editorial.

Això ha fet que assistissin a l'enterrament gran nombre de personalitats del nostre món literari i editorial.

JOSEP GONZALVO

A les deu del matí ha estat efectuat l'enterrament del transviador Josep Gonzalvo. El fúnebre seguí el següent itinerari: carrer Provença, Passatge de Gràcia, Plaça Catalunya i Rambles. El dol s'ha acomiadat davant el Sindicat de Transportes. A l'enterrament han acompanyat Aureli Fernández i una representació del company Eroles.

També han estat nombrosos els elements del Sindicat de Transportes que han assistit a l'enterrament.

Amb motiu del luctuós acte, s'ha paral·litzat el servei de transports públics a la nostra ciutat durant tres hores; després s'ha reprès normalment el trànsit rodad.

La trágica situació dels assetjats al Santuari de la Virgen de la Cabeza

1.400 persones sense possibilitat de salvació

Andújar, 16. — Es coneixen detalls de la posició de la Virgen de la Cabeza. La posició és molt crítica, i la situació dels assetjats és molt trágica. Els assetjats són uns 1.400 persones, sense possibilitat de salvació.

Des de fa unes setmanes, totes les nits, per mitjà d'un potent altaveu,

es venia fent propaganda dirigida als qui resistien el feixisme, i per tal que no oferissin més resistència. Aquesta propaganda era, al principi, acollida amb un nodrit tiroteig que, a poc a poc, anà minvant fins ésser escoltat allò que hom

deia per mitjà del nostre altaveu, sense que els cap desahregés per part dels rebels.

La matinal passada, els soldats que exercien vigilància davant el reduït foc, observaren que el foc havia estat evacuat. Amb les degudes precaucions es començà a escalar el punt per on havien fugit els rebels i es pogué treure la conseqüència que s'havien traslladat a l'edifici del Santuari, a través de la serra.

A la muntanya foren trobades gran quantitat de robes destruïdes i efectes que els rebels intentaren transportar en llur fugida, però que, per desdortar-los, hagueren d'abandonar.

Aabans de llur fugida han cremat gran quantitat de rifles i escopetes i han inutilitzat prop de cent plomes, les restes de les quals han estat trobats.

Els rebels han d'haver tingut molts ferits, a jutjar per les senyals i tala-

ques que s'observen. En una gran habitació que la utilitzaven com a infermeria, ha estat trobada una llitera amb taques de sang recent.

Les males condicions en què s'han vist obligats a viure, ha originat entre ells moltes malalties i principalment paratífiques.

La decisió adoptada d'abandonar el Santuari han agrejat considerablement les condicions defensives dels refugiats al Santuari, ja que aquest Santuari estava totalment ple, amb prop de mil persones, i ara ha vist augmentat el seu nombre d'homes i dones en uns quatre cents més.

Corre la versió que el capdell del Santuari ex-capità Santiago Cortés, visitat pocs dies abans al refugiats en el Santuari, i trobat disposat a molts homes i a gairebé totes les dones a rendir-se; decidí abandonar la posició i ha disposat que tots passessin al Santuari per així tenir-los sota la seva vigilància directa.

Després d'això els avions enemics han volat damunt Llançà, i han deixat caure una bomba la qual no ha causat danys ni víctimes de cap mena i tot seguit han desaparegut, perseguits pel foc de les nostres bateries.

Manifestacions de Dionis Eroles sobre una recollida d'armes de foc

Aquest migdia, el cap superior de la Comissaria General d'Ordre Públic, Dionis Eroles, ha rebut diverses denúncies presentades amb motiu d'una recollida d'armes de foc efectuada per agents de l'autoritat, ha declarat:

—No sé que existissin disposicions que ordenin a les forces d'Ordre Públic portar a cap escorcolls i recollida d'armes de foc, malgrat estiguin llurs portadors autoritzats per les respectives Sindicals o Partits polítics que formen el bloc governamental. Els posseïdors d'aquestes armes ho són per la seguretat personal del militant, que no deixa d'ésser un mobilitat a la rearguardia. Puc assegurar que he afegit Dionis Eroles — que aquesta ordre sobre recollida d'armes no l'he donada jo, i a la vegada he de dir-vos que considero inoportú el desarmament del poble en els moments actuals. Crec que és una manca de tàctica de govern i inhabilitat de qui ho hagi disposat.

ELS FACCIOSOS DELS MONTS GARABITAS I AGUILA ES TROBEN EN DIFÍCIL SITUACIO

Segueix la pressió lleial al sector de Carabanchel

Madrid, 16. — Malgrat la tranquil·litat que s'observa, no sols en els fronts propers a Madrid, sinó en quasi tots els fronts del Centre, les nostres forces no romanen inactives.

En els monts Garabitas i del Aguilá estan els invasors cada dia en situació més difícil, no sols pel enorme intensificat a què estan sotmeses les seves posicions, sinó per la pressió que els components de l'exercit popular exerceixen sobre elles.

Durant tot el matí d'avui hi ha hagut intens bombardeig d'artilleria des del nostre camp i sols en comptades ocasions les bateries enemigues han contestat als nostres dispar.

Al Pont dels Francescos les milícies feren servei d'exploració i descoberta pel camp enemic, i com que aquest no oferí gran resistència, el nostre exercit aconseguí millorar les seves posicions, puix que a penes hi ha trobat enemic en el camp de batalla.

Per la Ciutat Universitària alguns grups rebels han intentat creuar nedant el riu per tal d'anar a sol·licitar auxili dels rebels que es troben en altres posicions de la Casa de Canbar, però les nostres metralladores i fusells s'han encarregat que aquests feixistes no passessin de la vora i desistissin dels seus descabellats propòsits.

També continua la forta pressió del nostre exercit en el sector de

Carabanchel. Les bateries lleials realitzaren intens foc sobre les posicions enemigues, sense que s'els contestés. S'observa que quan l'exercit republicà ataca les posicions feixistes els rebels abandonen les cases on es troben i es refugien en altres situacions bastant més enra.

Tampoc no hi ha hagut gran moviment de forces al nord de la província de Guadalajara. Pel sector de la carretera general d'Aragó, hi ha hagut tranquil·litat completa. Per la banda esquerra les nostres forces han atacat amb coratge les posicions rebels. Al cap de mitja hora d'aquest incessant atac, en el qual prengueren part, com en el Pont dels Francescos, alguns tancs, els feixistes han hagut de retrocedir; per tant, s'ha produït un millorament en les nostres posicions.

Pel Jarama ha continuat el nostre atac. Han caigut al nostre poder les posicions que abandonaren ahir els facciosos i que el nostre exercit deixà completament batudes per tal de poder-les prendre avui. L'operació ha tingut poca importància, car l'enemic no ha oposat cap resistència.

L'aviació ha prestat servei d'observació i reconeixement a tots els sectors del front del Centre. En algunes ocasions ha bombardejat i tancament les posicions rebels del Jarama, Guadalajara, Avila i Carabanchel, així com un nubl de camins veïnals que uneix el Cerro Garabitas amb les posicions faccioses de rearguardia.

Cap dels espies detinguts no té res a veure amb els serveis del Ministeri de la Guerra

València, 16. — Al Ministeri de la Guerra, han facilitat a la premsa, a aquest matí, la següent nota:

«La premsa ha publicat una nota de la delegació de Orden Público de Madrid, referente a los servicios de la Policía relacionados con actividades clandestinas de la Quinta columna. Se asegura en ella que algunos de los detenidos poseían documentación que los acreditaba como miembros de los servicios secretos de guerra y que uno de aquellos gozaba de la confianza del jefe de estos servicios.

Para que la opinión no se desorienta y en todo caso esté debidamente informada, es importante hacer público que el Servicio de Información Especial de la Sección de Información del Estado Mayor del Ministerio de la Guerra, no ha sido aludido en el documento en cuestión. Se habla únicamente en la nota de individuos que actuaban en la zona militar de Madrid con entera y absoluta independencia que nada tiene que ver con los servicios mencionados del Ministerio de la Guerra.

Quede, así, bien claro por esta nota que ningún servicio del Estado Mayor del Ministerio de la Guerra está ni directa ni indirectamente relacionado con el descubrimiento policíaco hecho en Madrid».

JOVENTUTS D'ESQUERRA REPUBLICANA "ESTAT CATALA"

COMARCA DEL BAIX LLOBREGAT

Aquest Comitè Executiu Comarcal convoca tots els delegats de les Joventuts d'Esquerra de la Comarca que tindrà lloc el proper diumenge, a les 10 del matí, al Centre d'Esquerra de Roses de Llobregat.

Pel Comitè Executiu, Secretari general.

"Continua la lluita per iniciativa nostra", diu el general Miaja

Madrid, 16. — El general Miaja en rebre els periodistes els ha dit que no tenia notícies a comunicar a la Premsa.

Contestant preguntes d'un informador, ha dit que en tots els fronts hi havia tranquil·litat i que a la Casa de Campo continuava la lluita per iniciativa nostra.

A una altra pregunta ha afegit que les notícies que es tenen del sector del Jarama eren bones.

Per últim, un altre informador li ha dit que circulava la notícia que cent trenta homes del camp enemic s'havien passat a les nostres files; i el general Miaja ha respost que el que havia passat és que els rebels del sector d'El Pardo havien sol·licitat una treva per a procedir a l'enterrament d'alguns cadàvers que havien quedat entre les nostres trinxeres i les seves. Els nostres soldats —ha afegit el general—, acorden i entre uns i altres sepultaren els cadàvers dels qui havien caigut en la lluita.

Això no és nou —ha acabat dient el general Miaja— perquè ja ocorregué amb anterioritat al sector de Vaciadmadrid.

L'ETAPA DE DEMA

	Kms.	Hores
Tarragona	00'	8'30
Torredembarra	135	8'37
Vendrell	185	9'28
L'Arboç	9'	9'44
Monjos	11'	10'08
Vilafranca	11'	10'08
Sabadell	124	10'33
Algères Bonas	7'	10'33
Poble de Claramunt	22'	11'22
Ignatius	22'	11'22
Castellón	25'	12'12
Calatayud	25'	12'12
Monistrol	6'	12'40
Castellón	15'	13'10
Manresa	140'	

La classificació de l'etapa és la següent:

1. Cabrol, 4, 16-18.
2. Casasas, 4, 18-40.
3. Ramos, 4, 18-40.
4. Almeda, 4, 20-37.
5. Riera, 4, 22-19.
6. Ràdua, amb el mateix temps.
7. Albert, 4, 23-08.
8. Perllàcia, 4, 26-04.
9. Campos, 4, 27-31.
10. Botan, Gimeno, Cisa i Izquierdo, amb 4, 30-32.

La classificació general ha sofert un canvi de líder. Després de l'etapa d'avui, el primer lloc l'ocupa Almeda.

Carabanchel. Les bateries lleials realitzaren intens foc sobre les posicions enemigues, sense que s'els contestés. S'observa que quan l'exercit republicà ataca les posicions feixistes els rebels abandonen les cases on es troben i es refugien en altres situacions bastant més enra.

Tampoc no hi ha hagut gran moviment de forces al nord de la província de Guadalajara. Pel sector de la carretera general d'Aragó, hi ha hagut tranquil·litat completa. Per la banda esquerra les nostres forces han atacat amb coratge les posicions rebels. Al cap de mitja hora d'aquest incessant atac, en el qual prengueren part, com en el Pont dels Francescos, alguns tancs, els feixistes han hagut de retrocedir; per tant, s'ha produït un millorament en les nostres posicions.

Pel Jarama ha continuat el nostre atac. Han caigut al nostre poder les posicions que abandonaren ahir els facciosos i que el nostre exercit deixà completament batudes per tal de poder-les prendre avui. L'operació ha tingut poca importància, car l'enemic no ha oposat cap resistència.

L'aviació ha prestat servei d'observació i reconeixement a tots els sectors del front del Centre. En algunes ocasions ha bombardejat i tancament les posicions rebels del Jarama, Guadalajara, Avila i Carabanchel, així com un nubl de camins veïnals que uneix el Cerro Garabitas amb les posicions faccioses de rearguardia.

Cap dels espies detinguts no té res a veure amb els serveis del Ministeri de la Guerra

València, 16. — Al Ministeri de la Guerra, han facilitat a la premsa, a aquest matí, la següent nota:

«La premsa ha publicat una nota de la delegació de Orden Público de Madrid, referente a los servicios de la Policía relacionados con actividades clandestinas de la Quinta columna. Se asegura en ella que algunos de los detenidos poseían documentación que los acreditaba como miembros de los servicios secretos de guerra y que uno de aquellos gozaba de la confianza del jefe de estos servicios.

Para que la opinión no se desorienta y en todo caso esté debidamente informada, es importante hacer público que el Servicio de Información Especial de la Sección de Información del Estado Mayor del Ministerio de la Guerra, no ha sido aludido en el documento en cuestión. Se habla únicamente en la nota de individuos que actuaban en la zona militar de Madrid con entera y absoluta independencia que nada tiene que ver con los servicios mencionados del Ministerio de la Guerra.

Quede, así, bien claro por esta nota que ningún servicio del Estado Mayor del Ministerio de la Guerra está ni directa ni indirectamente relacionado con el descubrimiento policíaco hecho en Madrid».

JOVENTUTS D'ESQUERRA REPUBLICANA "ESTAT CATALA"

COMARCA DEL BAIX LLOBREGAT

Aquest Comitè Executiu Comarcal convoca tots els delegats de les Joventuts d'Esquerra de la Comarca que tindrà lloc el proper diumenge, a les 10 del matí, al Centre d'Esquerra de Roses de Llobregat.

Pel Comitè Executiu, Secretari general.

"Continua la lluita per iniciativa nostra", diu el general Miaja

Madrid, 16. — El general Miaja en rebre els periodistes els ha dit que no tenia notícies a comunicar a la Premsa.

Contestant preguntes d'un informador, ha dit que en tots els fronts hi havia tranquil·litat i que a la Casa de Campo continuava la lluita per iniciativa nostra.

A una altra pregunta ha afegit que les notícies que es tenen del sector del Jarama eren bones.

Per últim, un altre informador li ha dit que circulava la notícia que cent trenta homes del camp enemic s'havien passat a les nostres files; i el general Miaja ha respost que el que havia passat és que els rebels del sector d'El Pardo havien sol·licitat una treva per a procedir a l'enterrament d'alguns cadàvers que havien quedat entre les nostres trinxeres i les seves. Els nostres soldats —ha afegit el general—, acorden i entre uns i altres sepultaren els cadàvers dels qui havien caigut en la lluita.

Això no és nou —ha acabat dient el general Miaja— perquè ja ocorregué amb anterioritat al sector de Vaciadmadrid.

L'ETAPA DE DEMA

	Kms.	Hores
Tarragona	00'	8'30
Torredembarra	135	8'37
Vendrell	185	9'28
L'Arboç	9'	9'44
Monjos	11'	10'08
Vilafranca	11'	10'08
Sabadell	124	10'33
Algères Bonas	7'	10'33
Poble de Claramunt	22'	11'22
Ignatius	22'	11'22
Castellón	25'	12'12
Calatayud	25'	12'12
Monistrol	6'	12'40
Castellón	15'	13'10
Manresa	140'	

La classificació de l'etapa és la següent:

1. Cabrol, 4, 16-18.
2. Casasas, 4, 18-40.
3. Ramos, 4, 18-40.
4. Almeda, 4, 20-37.
5. Riera, 4, 22-19.
6. Ràdua, amb el mateix temps.
7. Albert, 4, 23-08.
8. Perllàcia, 4, 26-04.
9. Campos, 4, 27-31.
10. Botan, Gimeno, Cisa i Izquierdo, amb 4, 30-32.

La classificació general ha sofert un canvi de líder. Després de l'etapa d'avui, el primer lloc l'ocupa Almeda.

JOVENTUTS D'ESQUERRA REPUBLICANA "ESTAT CATALA"

COMARCA DEL BAIX LLOBREGAT

Aquest Comitè Executiu Comarcal convoca tots els delegats de les Joventuts d'Esquerra de la Comarca que tindrà lloc el proper diumenge, a les 10 del matí, al Centre d'Esquerra de Roses de Llobregat.

Pel Comitè Executiu, Secretari general.

"Continua la lluita per iniciativa nostra", diu el general Miaja

Madrid, 16. — El general Miaja en rebre els periodistes els ha dit que no tenia notícies a comunicar a la Premsa.

Contestant preguntes d'un informador, ha dit que en tots els fronts hi havia tranquil·litat i que a la Casa de Campo continuava la lluita per iniciativa nostra.

A una altra pregunta ha afegit que les notícies que es tenen del sector del Jarama eren bones.

Per últim, un altre informador li ha dit que circulava la notícia que cent trenta homes del camp enemic s'havien passat a les nostres files; i el general Miaja ha respost que el que havia passat és que els rebels del sector d'El Pardo havien sol·licitat una treva per a procedir a l'enterrament d'alguns cadàvers que havien quedat entre les nostres trinxeres i les seves. Els nostres soldats —ha afegit el general—, acorden i entre uns i altres sepultaren els cadàvers dels qui havien caigut en la lluita.

Això no és nou —ha acabat dient el general Miaja— perquè ja ocorregué amb anterioritat al sector de Vaciadmadrid.

L'ETAPA DE DEMA

	Kms.	Hores
Tarragona	00'	8'30
Torredembarra	135	8'37
Vendrell	185	9'28
L'Arboç	9'	9'44
Monjos	11'	10'08
Vilafranca	11'	10'08
Sabadell	124	10'33
Algères Bonas	7'	10'33
Poble de Claramunt	22'	11'22
Ignatius	22'	11'22
Castellón	25'	12'12
Calatayud	25'	12'12

ENTRE ELS BASTIDORS DEL MILITARISME

ELS ARMAMENTS COSTARAN CARA AQUEST ANY

En quatre breus reportatges, deguts a la ploma del periodista alemany, emigrat a París, Paul Wolff, els nostres lectors trobaran resumits tots els maneigs i habilitats que posen en joc els fabricants d'armes per tal de fer augmentar les comandes i els preus dels seus articles. Totes les nacions del món s'armen i rearmen amb intensitat mai vista fins ara. I ho fan amb fins ben menys nobles que els que té el poble espanyol per a reclamar armes i municions. Els interessos que mouen les grans potències a armar-se fins a les dents no tenen res a veure amb els principis ideològics ni amb els interessos de la llibertat. És per això, que justament ara és oportú posar al descobert allò que s'amaga darrera les frases i descobrir el teló que amaga al poble —que paga i no mana— el que hi ha realment entre els bastidors del militarisme professional i de costa.

1. — LES PRIMERES MATERIES I LA BORSA

No fa encara un any, Sir Samuel Hoare proposava a la Societat de Nacions que s'empré l'estudi d'un projecte de repartiment de les primeres matèries. En prendre aquesta iniciativa, el ministre anglès de la Guerra intentava, sens dubte, calmar la fam de colònies del Tercer Reich i del Govern de Mussolini, per tal de privar-los de tot pretext de guerra immediata.

El projecte de Sir Samuel Hoare no ha tingut cap mena d'èxit. Els

interessos més immediats han abassegat l'atenció de Ginebra. I la cursa de les primeres matèries —de les necessàries per a la formació d'armes, municions, fortificacions, vehicles bèl·lics— ha estat declarada oberta.

I, naturalment, com s'esdevé sempre en aquests casos, la cursa de les primeres matèries s'ha traduït en una alça formidable d'aquestes matèries al mercat.

No cal dir que els primers perjudicats, més que els mateixos fabricants d'armes que es limitaran a augmentar els preus dels productes, són els que per a fer marxar indústries de pau, necessiten d'aquestes matèries.

Heus ací un exemple ben clar d'aquesta alça en el curs establert a Londres de la cotització dels quatre metalls essencials (en lliures esterlinas per tona):

	31 XII 34	31 XII 35	31 XII 36
Coure	28	35	47
Estany	228	258	232
Plom	10	15	25
Zinc	11	14	18
Coure	17 febr 37	1 març 37	15 març 37
Estany	58	66	77
Plom	230	242	311
Plom	27	31	34
Zinc	24	29	35

Des del 1934 al 1936, el curs es manté amb lleugera tendència a l'alça, però gens anormal ni exagerada. L'augment petit, però regular, fa la preveure l'alça enorme d'aquests darrers mesos expressada en el segon quadre.

Per què hem triat el 17 de febrer? Perquè aquesta és la data que el Govern britànic, amb la publicació del seu Llibre Blanc, anuncia la seva intenció de conprar 4.000 milions de lliures esterlinas al rearmament en els cinc pròxims anys.

El primer de març es reüní el Gran Consell Feixista que respon al rearmament anglès amb la emilitarització total de la nació. Per això hem escollit el primer de març com a una altra de les dates significatives.

Cada una d'aquestes mesures s'ha traduït, en el termòmetre de la borsa i dels mercats de primeres matèries, en una alça abassegadora.

Per a retrobar un mercat tan elevat i tan enervat, amb oscil·lacions violentes, com és l'actual, cal retornar al temps de la guerra o al període de precaucions del 1920.

La guerra és una gran devoradora de metalls. En els quatre anys de la darrera, s'ha establert que cada enemic mort costava als bel·ligerants diverses tones d'acer, de plom o de coure.

Avui, tots els Govern i Estats Majors de les grans potències es preocupen, primer que d'altra cosa, de constituir grans estocs de guerra de metalls i de preparar-se fons de proveïment per al cas de conflicte, fons que estiguin en territoris amb els quals sigui fàcil comunicar-se i difícil de tallar el contacte.

A cada país l'Estat Major ha fixat amb precisió quin ha d'ésser el mínim de l'estoc. França es preocupa de crear-se grans reserves de petroli. Anglaterra, de ferro. Alemanya, de carbó. Hi ha productes, com el níquel, per exemple, que es reserven fent-los produir. Així, a França hi ha en circulació un estoc formidable d'aquest metall, en forma de monedes de 2 i de 5 francs, que en cas de guerra serien immediatament convertides en paper.

L'or, que no serveix per a fabricar armes, però sí per a comprar-les, és també una de les preocupacions principals dels Govern. Els estocs que passen dels soterranis dels bancs nacionals a les reserves de guerra, són cada dia més importants, encara que, és clar, es mantinguin en secret.

Cal dir que els estocs —que adquireixen proporcions fantàstiques— han d'arribar a poder satisfer les necessitats de guerra durant l'espai de diversos mesos, al cas que es presentés, i que no es limitin solament als quatre metalls essencials que hem citat, sinó que es refereix a tota mena de matèries i de les més diverses: cuir, fusta, pasta de paper, arròs, níquel, gasos, cautxuc, blat, carn, cristall.

I els preus pugen. Per a poder pagar-los, hi ha països que es veuen obligats a passar-se de coses essencials. Alemanya —la de Hitler— no pot tastar la mantega, per exemple.

Difundint vinent, el segon reportatge: «ESPECULANT AMB LA MORT»

— Qui prefereixes: Mussolini o Hitler?

— M'agrada més la mantega.

(De "La Grande Relève")

UN DIBUIXANT AL FRONT

DOS PEUS DE GRAVA

ARA FA VINT-I-CINC ANYS...

MACIÀ I COMPANYS AGUIRRE

«Heraldo de Madrid», en el seu número commemoratiu del 14 d'abril, publica uns retrats dels Presidents Macià, Companys i Aguirre, als peus dels quals escriu:

«El primer Presidente de la Generalitat de Catalunya, el íntegro, el venerable D. Francisco Macià, amante de toda la nación española y que dentro de las más sanas doctrinas federales supo dar a su tierra la independencia económica del Estatuto de Cataluña con arreglo a los principios básicos del moderno derecho político, dentro de la unidad de nuestra patria. La gran figura de don Francisco Macià se nos hace acreedora en este aniversario de este grato recuerdo.»

«Los dos actuales presidentes de las regiones autónomas de Cataluña y Euzkadi. Los dos hombres patriotas cón por cón, que en estos momentos, desde sus elevados puestos, defienden el decoro nacional, la vergüenza de España y la independencia de una nación invadida por alemanes e italianos. Companys y Aguirre son hoy en la política moderna dos figuras llenas de prestigio que abrirán los caminos de la nueva España feliz e independiente.»

El TITANIC, el vaixell més gran d'aquella època, topava amb un "iceberg" i s'entonsava amb 1.653 passatgers

LA FI DEL TRANSATLANTIC (D'un dibuix del pintor, Stowen)

La nit del 15 d'abril de l'any 1912, s'esdevingué el sinistre marítim més gran que registra la història. El «Titanic», transatlàntic gegant —amidava 268 metres— navegava en una mar absolutament encalmada, quan el corrent empenyí vers el vatecel un monstruós iceberg. El «Titanic» donà, successivament, tres formidables cops a la muntonya de gel, després dels quals començà, lentament, a enfonsar-se.

Hom procedí al salvament metòdic de les dones i dels infants. A dalt del vaixell, però, hi restaren 1.653 persones que moriren en la catàstrofe.

D'aquella nit tràgica, es contén detalls emocionants. Sobretot, la tranquil·litat esplèndida i estoica dels qui, dalt al pont, s'havien ajuntat fraternalment i, de genolls, al ritme d'una orquestra admirable de sang freda i de disciplina, cantaven el «Nearer to thee, my God», «Més a prop de tu, Déu meu», de Handel, la majestosa i serena del qual, arribava, afeblida per moments, als canots que s'allunyaven de la nau gegant.

Es també en el curs d'aquesta nit terrible, que un dels membres de la família Vanderbilt refusà gairement de baixar a una calupa, i a una dona que restava al seu darrere. El pregà de passar al davant i de viure en lloc d'ell.

La tragèdia del «Titanic» honora la humanitat, per l'home, al llindar de la mort, sabé estar a l'altura d'ella. Especialment la tripulació es comportà amb una abnegació que, en ésser coneguda, provocà l'admira-

ció mundial.

Soldats... soldats... i més i més soldats

Sortim d'Alcanyís de bon matí. Fa un fred que peio. Em poso al damunt tanta roba com puc i com no puc, perquè jo no sóc cap atleta i l'abrigall pesa molt. Un camí dolentíssim. Revolts i més revolts, i voltant tant gairebé em ve mareig. El val, però, sembla de repetició, perquè no val. No valso, per exemple, com els que toquen les orquestrines dels «tazi-girls» de Barcelona, que encara no has donat mitja volta ja s'ha acabat, i torna a pagar per mitja volta més. Aquests revolts són interminables, i penso que si dura gaire no caldrà que vagi a «amorir» a les trinxeres: la meua miserable pell quedarà aquí, al marge de la cuneta, per a escament de les bultants que hagin volgut veure la guerra de prop...

Voregem, amb l'auto, una petita rasa, d'un color fosc tirant a negre. Sembla que per cap hi ha mines de carbó. Sí, més tard m'assabento que hi ha mines de carbó. Em felicito del meu poder de deducció, i seguim el viatge. Fa fred i vent, i aquest sembla un ganivet dels de casa, i dic dels de casa perquè els de l'hotel no tallen. Amago tant com puc el cap sota l'ala i endur-me'ns que el fred apreta. Passem un pont, noi, mig pont, perquè l'altre mig els feixistes, segurament per a donar feina al ram de la construcció, el volaren. Veig altres construccions mig enrunades. Començo a sentir-me heroi...

De cop i volta, sí, de cop i volta, Montaban. La carretera ha fet una giragonsa i, després de la giragonsa, el poble. De seguida, endevino que sóc al front, a l'autèntic front. ¿Sabeu per què? Per uns camions militars, i pels soldats, pels molts i moltíssims soldats que es veuen tot arreu. Soldats, i res més. Aquí no hi ha «baturros» vestits de «baturro», perquè vestits de militar és possible que n'hi hagi, i jo gairebé juraria que sí que n'hi ha...

Una sensació estranya de silenci ho envolta tot. Però d'un silenci absurd, perquè la paraula i els motors del colze ronquen. Però jo no sento res. Es com si m'hagués quedat sord de cop i volta. Un fenomen estrany que jo m'explico com gairebé totes les coses que no comprèn. Senzillament: no explicant-me'ns...

A la porta del Quarter General faig coneixença amb Enric Canturri, el diputat al Parlament de Catalunya, avui sots-comissari civil de la Divisió Macià-Companys. Canturri, que va venir tot com tota aquesta gent de per aquí, té, permanentment, el somriure als llavis... Bé, anava a fer un elogi físic de Canturri, però val més que el feu vosaltres: mireu-vos-el al dibuix, que és aquest de la dreta i de la boca ampla, i lleueu-me del compromís de fer-vos-en l'elogi. Qui sap si a l'interessat no li agradaria... No, no vull responsabilitats!

Dono una volta pel poble. És molt poble, i, per tant, molt pintoresc i bonic. Però, en aquests moments de guerra, el seu aspecte és inoblidable... Surten de les cases, sorgeixen de les cantonades, brollen de les llombordes els tipus més estranys que hagi mai imaginat... «Soldats» tota d'una peça. Sembla com si la gorra, les barbes, les polaines, el fusell, fossin de la mateixa matèria: ferro, pedra, o alguna cosa semblant de sòlid...

Romandria tot el dia prenent apunts... però s'apropa l'hora de dinar i l'estómac ja rau... Recordo, també, que he deixat Bagaria a la caserna i l'home —quin home més gran!— segurament passarà ànsia per la meua tardança. És possible i tot que pensi —el que coneix la meua fusta d'heroi (?)— que he marxat a les avançades a fer la guerra als feixistes...

Ens retrobem, i cerquem en donar satisfacció a l'estómac, aquest artefacte tan inoportú que ens han posat a totes les persones, i més encara en aquests temps. Cerca que cercaràs, on poder fer l'aperitíu —costum inveterat en nosaltres—, però no hi ha res a fer. Per més que indaguem res. No és possible fer el vermut... Decididament, som al front de guerra.

No intervenció

Tancs i carros d'assalt italians a Espanya

Roma, 16. — Hom sap de font segura que un vaixell italià carregat de tancs i carros d'assalt sortí el dia 10 d'abril del port de Savona amb destinació a Espanya.